

מ"ת 61181/06/23 - מדינת ישראל נגד חכם ביתאלו, גהאד גהאלין (עציר)

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 61181-06-23 מדינת ישראל נ' ביתאלו(עציר) ואח'
תיק חיצוני: 260428/2023

בפני מבקשים נגד משיבים
כבוד השופט אלעזר נחלון
מדינת ישראל
1. חכם ביתאלו
2. גהאד גהאלין (עציר)

החלטה

א. כללי

1. לפניי בקשה למעצר המשיבים עד תום ההליכים נגדם.

ב. רקע תמציתי

2. נגד המשיבים, תושבי האזור שאינם בעלי אישור כניסה לישראל, הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, מספר עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, גניבת רכב וכניסה בלתי חוקית לישראל.

על פי הנטען, המשיבים שהו בישראל שלא כדין, וביחד עם מעורב שלישי הגיעו ליישוב שורש ברכב בעל לוחיות מזויפות, שם העמיסו על הרכב אופנוע שאותו החליטו לגנוב. המשטרה קיבלה דיווח על הגניבה, ופעלה לאיתור רכב המשיבים. ניידת שאיתרה את הרכב כשהוא נוסע באזור היישוב גבע בנימין נסעה אחריו, עקפה אותו והאטה את נסיעתה כדי להביאו לעצור. אלא שאז החל רכב המשיבים לנסוע בצורה פרועה: הרכב עקף את הניידת תוך חציית קו הפרדה רצוף; נסע בנתיב הנגדי באופן שהצריך את כלי הרכב שבאו מולו לסטות מנתיבם; ניסה לנגח את הניידת; ואף נסע על השול בנתיב הנגדי. בשלב מסוים הגיע מול רכב המשיבים רכב נוסף ובו זוג הורים ושלושת ילדיהם, שניסה להתחמק מרכב המשיבים. למרות זאת פגע רכב המשיבים ברכב הנוסף, גרם לו להסתובב ולפגוע חזיתית בניידת, וכן פגע ברכב שלישי. לאחר מכן ברחו המשיבים והמעורב השלישי מרכבם באופן רגלי. המשיבים נעצרו לאחר מרדף רגלי קצר שכלל ירי באוויר, ואילו המעורב השלישי הצליח להימלט. בשל מעשי המשיבים נפצעו נוסעי כלי הרכב שהיו מעורבים בהתנגשות, חלקם פציעות משמעותיות, וכן נגרמו נזקים כבדים לשלושת כלי הרכב.

ג. הבקשה וטענות הצדדים

1. בד בבד עם הגשת כתב האישום עתרה המבקשת למעצר המשיבים עד תום ההליכים נגדם מחמת

עמוד 1

מסוכנותם, וכן מחמת חשש להימלטותם מאימת הדין.

2. משיב 1 חלק על קיומן של ראיות לכאורה לאשמתו. משיב 2 לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה לאשמתו בעבירות גניבת רכב וכניסה בלתי חוקית לישראל, אולם טען כי אין ראיות לכאורה לכך שהוא נהג ברכב, ולפיכך אין להאשימו בעבירות הנוספות הקשורות בנהיגה הפרועה ובתוצאותיה.
3. טענות הצדדים פורטו בפרוטוקולי הדיונים שהתקיימו בהליך.

ד. דיון והכרעה

4. כידוע, בית משפט רשאי להורות על מעצר נאשם עד תום ההליכים נגדו אם קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו; קיימת עילת מעצר; ואין אפשרות להשיג את מטרת המעצר בדרך שפגיעתה בחירותו של הנאשם פחותה (ראו סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) התשנ"ו-1996, להלן: חוק המעצרים). אתייחס לתנאים אלה כסדרם.

ד(1) ראיות לכאורה

5. כבר נקבע כי ראיות לכאורה בעוצמה הנדרשת הן "ראיות גולמיות אשר לגביהן קיים סיכוי סביר שעיבודן במהלך המשפט... יוביל לראיות אשר מבססות את אשמת הנאשם מעל לכל ספק סביר. רק אם קיימים ליקויים בסיסיים או קשיים אינהרנטיים בחומר החקירה באופן שהחומר הגולמי כפי שהוא נתפס כיום לא יוכל - גם לאחר 'עיבודו' בעתיד והעברתו בכור המבחן של ההליך הפלילי - להקים תשתית ראייתית אשר יש סיכוי סביר שניתן יהא לבסס עליה את הרשעת הנאשם, תתבקש המסקנה כי אין מצויות נגד הנאשם ראיות לכאורה להוכחת האשמה" (בש"פ 826/08 קשאש נ' מדינת ישראל (14.2.2008)). הודגש כי בשלב המעצר אין להידרש למהימנות או למשקל העדויות, אלא אם מדובר בפרכות מהותיות וגלויות לעין (ראו בש"פ 8031/08 איטח נ' מדינת ישראל (15.10.2008)).

6. במקרה שכאן, אין חולק כי המשיבים שהו ברכב שנסע באופן הפרוע המתואר בכתב האישום, ושחלקו האחורי נתפס אופנוע שנגנב מן היישוב שורש כארבעים דקות קודם לכן. [1] כמו כן אין חולק כי לאחר ההתנגשות ועצירת הרכב, המשיבים נמלטו ממנו רגלית, וכי במהלך המרדף הקצר נדרשו כוחות הביטחון לירות ירי אזהרה באוויר כדי לתפסם.

7. בחקירותיהם טענו שני המשיבים כי הם אינם מכירים זה את זה. המשיבים טענו כי כל אחד מהם שהה בעיירה ענאתא בנפרד; כי דקות ספורות לפני ההתנגשות הם עלו על הרכב ב"טרמפ", כדי להגיע לאזור רמאללה; וכי משהחל הנהג שאותו לא הכירו בנסיעה פרועה הם דרשו ממנו לחדול (הודעת משיב 1 מיום 15.6.23 שורות 27, 45-51, 67, 75; הודעתו מיום 19.6.23 שורות 12, 32; הודעת משיב 2 מיום 15.6.23 שורות 27, 48-59; הודעתו מיום 19.6.23 שורות 11, 21, 25-33, 57-59).

8. משיב 2 אינו חולק כאמור על קיומן של ראיות לכאורה לאשמתו בגניבת רכב ובכניסה לישראל שלא כדין, וממילא עולה כי הוא מכיר בקשיים המתגלעים לכאורה בגרסתו הנזכרת, ובראשם איכון מכשיר הטלפון הנייד שלו באזור גניבת האופנוע דקות ספורות לפני הגניבה.

9. משיב 1 חולק על קיומן של ראיות כאמור, אולם לטעמי גם בעניינו קיימות ראיות לכאורה בעוצמה משמעותית למעורבות בעבירות גניבה וכניסה לישראל שלא כדין.

עמוד 2

ראשית, גרסת משיב 1 אינה עולה בקנה אחד עם העובדה שמכשיר הטלפון הנייד שלו אוכן בשעה 23:00, דקות ספורות לאחר גניבת האופנוע, בקניון הראל שבמבשרת ציון. בא כוח משיב 1 טען כי איכון זה יכול לנבוע מכך שמשיב 1 שהה בביתו המצוי בכפר חרבתא בני חרית', שבאזור מודיעין עילית, אך נוכח המרחק בין שני המקומות הטענה מעוררת קושי רב. מעבר לכך, היא אינה עולה בקנה אחד עם גרסת משיב 1 עצמו, שלפיה באותה עת הוא שהה בענאתא, שממנה עלה כביכול ב"טרמפ" על הרכב שבו היה האופנוע הגנוב (הודעתו מיום 19.6.23 שורות 17-18, 52).

שנית, טביעות אצבע של משיב 1 נמצאו על גבי האופנוע הגנוב, הן בחלקו הקדמי והן בחלקו האחורי. בא כוח משיב 1 טען כי לא מן הנמנע שטביעות האצבע נוצרו לאחר כניסת משיב 1 לרכב כ"טרמפיסט", אך תרחיש זה, שאינו פשוט כשלעצמו, מוקשה עוד יותר נוכח גרסת משיב 1 עצמו כי הוא כלל לא שהה בחלקו האחורי של הרכב ואף לא הבחין באופנוע בשלב הראשון שבו עלה עליו (הודעת משיב 1 מיום 19.6.23 שורות 83-84). יש לציין כי גם משיב 2 טען שמשיב 1 כלל לא נגע באופנוע, בניגוד אליו שלדבריו נפל עליו בעת ששהה ברכב (הודעת משיב 2 מיום 21.6.23 שורות 19-32, 39-54).

שלישית, הגרסה שלפיה אותו אדם שלישי, שאין חולק כי היה מעורב בגניבה, ייקח ב"טרמפ" שני זרים כאשר האופנוע הגנוב בתוך הרכב אינה פשוטה. כך בכלל, וכך בייחוד כאשר ברכב היה מושב פנוי אחד בלבד.

רביעית, משיב 1 טען כי נסע מרחק רב מביתו לענאתא כדי לבקר שם את חברו, אך לטענתו הוא עשה זאת בלא תיאום עם החבר, ואף לא ידע למסור את מספר הטלפון שלו, באופן שאף הוא עשוי לעורר תהייה (הודעת משיב 1 מיום 19.6.23 שורות 19-22).

חמישית, בהודעתו הראשונה מסר משיב 1 כי שם חברו הוא מוחמד חמד[ן] (הודעה מיום 15.6.23 שורה 47), אך בהודעתו השנייה טען כי שמו הוא קוסאיי וכי בן דודו הוא אותו מוחמד חמדן (הודעה מיום 19.6.23 שורה 12).

שישית, כאשר עומת משיב 1 עם קשיים שונים בגרסתו שמר על זכות השתיקה.

שביעית, הגם שמשיב 1 טען כי בריחתו הרגלית מן הרכב נבעה מבהלה, היא יכולה ללמד על מעורבותו במעשים שלא כדין.

10. יש לציין כי בגרסאות המשיבים התגלעו קשיים נוספים. בין היתר משיב 1 טען שמשיב 2 התיישב בחלקו האחורי של הרכב ואילו משיב 2 טען כי משיב 1 "ישב איתי לידי מקדימה" (הודעת משיב 2 מיום 15.6.23 שורות 39, 73-70). רק בחקירה נוספת טען משיב 2 כי עבר לחלק האחורי כדי לתת למשיב 1 לשבת מלפנים (הודעה מיום 19.6.23 שורות 39-41). פערים התגלעו גם בשאלה האם במהלך הנסיעה שוחח משיב 2 עם המעורב השלישי לגבי האופנוע (הודעת משיב 2 מיום 19.6.23 שורה 55, אל מול הודעת משיב 1 מאותו יום שורות 85-90).

11. עוד יש לציין כי גרסת המשיבים, שלפיה שניהם עלו על הרכב שבו היה רק הנהג, אינה עולה בקנה אחד עם הודעת מי שהיה עד לגניבת האופנוע. עד זה סיפר כי לא הבחין כמה נוסעים היו ברכב, אך ציין כי היו בו יותר מאחד שכן בעת שהרכב נסע נפתחה הדלת האחורית שלו ומאן דהוא סגר אותה מיד (הודעת י"ב מיום 18.6.23 בכתב יד שורות 20-21). כמו כן בדו"ח פעולה המסתיים בספרות 4377 צוין כי בטלפון הנייד של משיב 2 נמצא סרטון של הרכב שבאמצעותו בוצעה הגניבה - וככל שכך הוא, הדבר אינו מתיישב עם גרסתו שלפיה הוא עלה לרכב באופן אקראי.

12. המסקנה היא אפוא שקיימות ראיות לכאורה בעוצמה גבוהה לאשמת שני המשיבים בעבירות כניסה לישראל שלא כדין וגניבת רכב.

13. האם קיימות ראיות לכאורה לאשמת המשיבים גם בעבירות של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה וחבלה בכוונה מחמירה?

ברי כי מי שנהג ברכב עשוי להימצא כאחראי לנהיגה ולתוצאותיה. עם זאת, לעיתים גם מי שלא נהג בעצמו יכול להיחשב כמבצע בצוותא של הנהיגה, וממילא להיות אחראי לה ולתוצאותיה. בע"פ 7632/05 אלאטרש נ' מדינת ישראל (2.8.2006) הורשע נוסע בעבירות הקשורות לנהיגה ברכב במהלך מרדף, ובית המשפט העליון קבע כי מהתנהלותו לאחר עצירת הרכב, שכללה תקיפת אחד מן השוטרים, עולה כי "נוכחותו ברכב לא הייתה כזו של מי שאין לו דבר עם ביצוע העבירה", וכי "תקיפת השוטר יש בה ביטוי למודעותו לדרך הנהיגה, ולתמיכתו בה". בית המשפט הפנה לפסק דין קודם שבו נקבע כי "...אם הנוכחות, כעולה מן הנסיבות האופפות אותה, איננה מקרית, יש בה בנוכחות גופה - כדי להוות הוכחה לכאורה, שהיא אכן נועדה לסייע למבצע העבירה באיזו מדרכי הסיוע המוכרות... במקרה אשר כזה מוטל על הנאשם לסתור את ההנחה הלכאורית, המסתברת מן הנסיבות, ושעל-פי ההיגיון ונסיון החיים מעידה היא עליו, שנוכחותו במקום ביצוע העבירה נבעה משותפותו לעבירתו של המבצע" (ע"פ 319/88 אלמליח נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(1) 693, 698 (1989)).

גם בבש"פ 2891/04 מדינת ישראל נ' חואלד (28.3.2004) התקבל ערר המדינה על שחרור נאשם בתנאים, שבין היתר נומק בהעדר ראיה לכך שהוא נהג ברכב אשר נמלט תוך כדי נהיגה פרועה לאחר שוד. בית המשפט העליון קבע כי אין להבחין בין חלקו של הנאשם ששהה ברכב לבין חלקו של הנהג, וכי "הנטל להראות, כי הסתייג ממסכת המעשים הללו וניסה למונעם רבץ על שכמו...".

14. במקרה שכאן, כתב האיטום אינו נוקט עמדה בשאלה מי משלושת המעורבים נהג ברכב. מן הראיות עולה אפשרות סבירה שמשיב 1 היה זה שנהג, שכן דגימות דנ"א שלו נמצאו על גבי כרית האוויר שבמושב הנהג, בתוך חומר החשוד כרוק. משיב 1 טען כי הוא ישב בכיסא הנוסע שליד הנהג, אולם דווקא על גבי כרית האוויר של אותו כיסא לא נמצאו דגימות דנ"א שלו. הטענה שלפיה המקור לדנ"א נובע ממגע שאירע עם הכרית בעת יציאת המשיב מהרכב, או שהדנ"א יכול היה להגיע לכרית גם ממקום מושבו הנטען של משיב 1, צריכה להתברר בהליך העיקרי.

15. מכל מקום, גם בהנחה ששני המשיבים לא נהגו ברכב, הרי שקיימות ראיות לכאורה שתוכלנה לבסס את אחריותם לנהיגה ולתוצאותיה, במידה הנדרשת לצורך הליך המעצר.

ראשית, קיימות כאמור ראיות לכאורה לכך שהמשיבים היו שותפים לגניבת האופנוע עם מי שנהג ברכב, ונסעו עמו מרחק משמעותי עם האופנוע הגנוב. ממילא, נוכחותם ברכב לא הייתה מקרית, ואף היה להם מניע לתמוך בהימלטות מניידת המשטרה שניסתה לגרום לרכב לעצור. שנית, בעת עצירת הרכב לאחר התאונה נמלטו ממנו המשיבים רגלית: משיב 1 עצר רק לאחר שבוצע ירי באוויר, ומשיב 2 הוסיף גם אז להימלט ואף התנגד למעצרו לאחר שנתפס (ראו הודעת ימ"ב מיום 19.6.2 וכן דו"ח פעולה המסתיים בספרות 4377). עובדה זו יכולה ללמד כי ההימלטות באמצעות הרכב הייתה על דעתם. בצדק הפנתה המבקשת אל ע"פ 8368/16 שלא לדה נ' מדינת ישראל (15.11.2018), שם התייחס בית המשפט העליון לפסיקה קודמת ומכוחה אישר הרשעת נוסע במונית, שאותה שדד יחד עם מי שנהג במונית, בעבירות הקשורות לנהיגה באותה מונית. באותו פסק דין ציין בית המשפט שני עניינים: האחד, שגם לנוסע היה עניין לחמוק מהשוטרים; והשני שהוא בחר להמשיך להימלט רגלית לאחר שהמונית נעצרה. זהו לכאורה גם

המצב במקרה שכאן.

אכן, ייתכן שבידי מי מן המשיבים יהיה להראות כי הנהיגה הפרועה - שלכאורה לא נמשכה זמן ארוך מאד - הייתה בניגוד לדעתו. ייתכן גם שההימלטות הרגלית נבעה מבהלה מתוצאות הנהיגה, ולא שיקפה המשך של אותה התנהלות. אלא שכדי להגיע למסקנה כזו נדרש בירור עובדתי, שלא ניתן לעורכו במסגרת הליך המעצר. עצם העובדה שהמשיבים טענו בחקירתם כי הנהיגה הפרועה הייתה מנוגדת לדעתם אין בה די, ולו נוכח הקשיים המשמעותיים בגרסאותיהם בחקירה.

16. לעת הזו לא ניתן אפוא לומר כי "החומר הגולמי כפי שהוא נתפס כיום לא יוכל - גם לאחר 'עיבודו' בעתיד והעברתו בכור המבחן של ההליך הפלילי - להקים תשתית ראייתית אשר יש סיכוי סביר שניתן יהא לבסס עליה את הרשעת הנאשם" - המשיבים - כמבצעים של העבירות שנבעו מן הנהיגה הפרועה, ולו בצוותא.

17. הועלו טענות גם בנוגע לסעיפי העבירות שיוחסו לנאשמים, אך לטעמי, המקום הראוי להעלות טענות אלה הוא ההליך העיקרי. אמנם, לסיווג המשפטי של המעשים יכולה להיות חשיבות לעניינים שונים גם בהליך המעצר, אך נראה שבהליך זה החשיבות העיקרית היא למהות המעשים עצמם, ולמידת המסוכנות העולה מהם.

עם זאת אעיר, לעניין העבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, כי היסוד הנפשי הנדרש הוא של "כוונה לפגוע בנוסע בנתיב תחבורה". במקרה שכאן, מגרסאות השוטרים שביצעו את המרדף וכן מגרסתו של עד ראיה נוסף עולה לכאורה כי נעשה ניסיון לנגח את הניידת, והדבר עשוי להקים "כוונה לפגוע" במובן של רצון ממש. מכל מקום, כפי שטענה המבקשת, כבר נקבע כי יסוד נפשי זה יכול להתממש גם כאשר לא מדובר ברצון לפגוע, אלא ב"צפייה ברמה קרובה לוודאות לאפשרות התרחשות הפגיעה", ולא מן הנמנע כי זה היה המצב במקרה שכאן ביחס לנוסעים אחרים בנתיב התחבורה, כפי שלבסוף ארע (ראו ע"פ 217/04 אלקורעאן נ' מדינת ישראל (29.6.2005)).

עוד אעיר, לעניין העבירה של חבלה בכוונה מחמירה, כי באחת החלופות נדרשת אמנם "כוונה" לפגוע באדם, אך גם כאן נקבע שדי בצפייה ברמה של קרבה לוודאות להתרחשות פגיעה כאמור (ראו ע"פ 6019/09 קילאני נ' מדינת ישראל (18.3.2010)). כמו כן יש לציין כי עבירה זו מתקיימת גם כאשר הכוונה לא הייתה לפגוע, אלא "להתנגד למעצר או לעיכוב כדיון... או למנוע מעצר או עיכוב כאמור" (ראו סעיף 329(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977), ולא מן הנמנע שכך ייקבע שהיה במקרה שכאן.

ד(2) עילות מעצר

18. המעשים המיוחסים למשיבים מלמדים על מסוכנות משמעותית ביותר: כך נוכח אופן הנהיגה ותוצאותיה, שכן "נקבע לא פעם בפסיקתו של בית משפט זה כי נהיגה פראית ומופקרת תוך הימלטות מכוחות המשטרה מלמדת על מסוכנות גבוהה אשר ככלל ספק אם ניתן למצוא לה מענה הולם בחלופת מעצר" (בש"פ 963/23 אבו סבית נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (19.2.2023)); כך נוכח עצם כניסתם לישראל שלא כדיון, שכן נקבע כי "הימצאותם של שוהים בלתי חוקיים בתחומי ישראל, היא תופעה שיש בה משום מסוכנות אינהרנטית לציבור אזרחי ישראל, קל וחומר באקלים הביטחוני בו מצויה המדינה" (בש"פ 4253/17 דבש נ' מדינת ישראל (18.6.2017)); ואפשר שכך גם נוכח מעשה הגניבה המיוחס להם, שבוצע בחבורה ולאחר תכנון והיערכות. בעניינו של משיב 1 המסוכנות מתחזקת נוכח עברו הפלילי, הכולל הרשעה משנת 2020 בשהייה בלתי חוקית, בהפרעה לשוטר ובהחזקת מכשירי פריצה וסכין, והרשעה משנת 2015 בשהייה בלתי חוקית ובגניבה.

19. כמו כן קיימת עילת מעצר מובהקת של חשש להתחמקות מהליכי שפיטה: כך נוכח הנסיעה הפרועה בניסיון להימלט; כך נוכח ניסיון המשיבים להימלט רגלית גם לאחר התאונה הקשה שלה גרמו, באופן שהצריך שימוש בירי ובנוגע למשיב 2 גם התגברות על התנגדות לאחר המעצר; וכך בשל עצם העובדה שהם תושבי האזור, המגבירה את החשש להתחמקותם, בייחוד נוכח העונש שעלול להיגזר עליהם אם יורשעו במכלול העבירות שיוחסו להם (ראו: בש"פ 6781/13 קונדוס נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (4.11.13)).

20. בשים לב לעוצמת עילות המעצר בעניינם של המשיבים איני סבור שניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך אחרת שפגיעתה בחירות המשיבים פחותה. כך בכלל, וכך ביתר שאת נוכח העובדה שממילא לא עומדת על הפרק האפשרות ליציאת המשיבים מבית המעצר תוך הטלת מגבלות בנות אכיפה על חירותם, והאפשרות החלופית היחידה מבחינה מעשית היא שחרורם לאזור תוך הטלת ערובות להבטחת התייצבותם למשפט.

21. המשיבים ייעצרו אפוא עד תום ההליכים נגדם.

22. ניתן לערור על החלטה זו בתוך שלושים ימים.

ניתנה היום, כ"ז תמוז תשפ"ג, 16 יולי 2023, בהעדר הצדדים.

[1] על פי תעודה בדבר רשומה מוסדית של חברת איתורן איתור ושליטה בע"מ, האופנוע הוזז ממקומו בשעה 22:52 לערך. מאותה תעודה ומראיות נוספות עולה לכאורה כי ההתנגשות שבעקבותיה נעצר הרכב אירעה סביב השעה 23:35.